

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2011

SWEDISH

HIGHER LEVEL

**Tuesday, 21 June
Morning, 9.30 a.m. – 12.30 p.m.**

PROV PÅ SVENSKA

Läs texten noga och svara på frågorna i alla tre delarna. Svara med egna ord. Alla svar måste vara skrivna på svenska.

Var femte man utan nära vän

1. 800 000 vuxna svenska män saknar en nära vän, visar en undersökning om svenskars levnadsförhållanden. För många män är hustrun eller sambon den närmaste. Män kan göra saker ihop, men att bli riktigt nära vänner tycks vara svårare. Manlig vänskap finns dock.

2. Glada gary i bastun, starka känslor på fotbollsläktaren, kompisgäng på väg till konsert. Det är lätt att tänka på fler än två när det handlar om manlig vänskap. Tjejer blir tvåsamma redan på dagis, medan pojkar leker i grupp – långt upp i åldrarna. Eller hur ser mäns nära relationer till varandra ut egentligen?

3. En pålitlig polare som man kan ta kontakt med och prata med vad som helst om är inte varje man förunnat. 20 procent av de vuxna männen i Sverige, det vill säga bortåt 800 000 män, saknar en riktigt nära vän, enligt Statistiska Centralbyråns undersökning om svenskars levnadsförhållanden. 7500 svenskar har fått svara på frågor om sina sociala relationer, däribland vänskapsförhållanden.

4. Ett bra socialt kontaktnät är viktigt för både hälsan och arbetsförmågan. Dock kan siffran från 2003 ändå tolkas positivt eftersom 33 procent av männen sade sig sakna en nära vän i den första undersökningen från 1980. Kurvan för kvinnor följer samma mönster, men fler har nära vänner. Det är bara drygt var tionde kvinna som säger sig sakna en nära vän.

5. Att ha många vänner har hög status i den föränderliga tid vi lever i. Jobbet är allt oftare en projektanställning, kärleken är flyktig och för många som har flyttat från släkt och vänner i födelseorten till storstaden blir vänskapsrelationerna värda sin vikt i guld. Att fler lever singelliv längre och får barn senare i livet påverkar förstås också fenomenet.

6. Tv-serier som Vänner, Seinfeld och Sex and the City har spätt på glamouren kring det livliga roliga gänget som är basen i tillvaron. Med omhuldande vänner landar man mjukare efter stora kärleksbesvikelser och andra påfrestande händelser i livet. Vänskapen är framtidens relation. Det är typiskt för den moderna tiden att vi prioriterar vännerna mer och mer, skriver Malin Nordgren i boken Vänskapens väsen. Men det är inte lätt att hitta nya vänner som man verkligen gillar och kan lita på. Att knyta nya verkligt nära band till kompisar kan vara lika komplicerat som att finna kärleken.

7. Historikern och mansforskaren David Tjeder hävdar att det finns stora skillnader mellan manlig och kvinnlig vänskap. En orsak är att det finns en mindre spännvidd för vad som uppfattas som manligt. "En man har mycket mer att riskera, på ett socialt plan, genom att öppna sig och visa att han har nära kontakt med sina känslor. Det är kodat som feminint att vara intim", säger David Tjeder. Annat var det på 1800-talet då mäns brev till varandra kunde vara späckade med kärleksfulla uttryck för en känslomässigt nära relation, vilket i många fall har tolkats som att brevskrivarna var homosexuella under senare läsning. Förklaringen var i stället att gränserna för vad som ansågs manligt såg annorlunda ut innan homosexualiteten blev något som den heterosexuelle mannen skulle mäta sig mot.

8. Den amerikanska antologin om manlig vänskap, Men's friendships (red Peter M Nardi) nämner fyra hinder för nära manlig vänskap: konkurrens, brist på förebilder för manlig intimitet, homofobi och mäns behov att ha kontroll, vilket gör att de ogärna visar sin sårbarhet.

9. Redan små pojkar leker mer i större grupper än flickor gör och jämför sig med varandra för att hitta sina positioner i gruppen. "Den öppna konkurrensen i manliga relationer kanaliseras tidigt inom idrotten", säger psykologen Jan Wessman på Socialpsykologiska institutet. "Att tillhöra ett lag stärker banden, sammanhållningen och självkänslan hos den enskilde lagmedlemmen. Ett negativt exempel på detta finns i fotbollslagets så kallade firmor som slåss mot varandra." Jan Wessman tänker sig att en man i vår kultur som bildat sin kärnfamilj har skapat sitt "lag" där han har sitt sociala umgänge. Därför behöver han inte det gamla grabbgänget på samma sätt".

10. Andres Lokko, en känd svensk journalist, menar att det är näst intill omöjligt för en man att få en ny manlig kompis efter att han fyllt 30: "Det betyder inte att mannen plötsligt förlorat all sin sociala förmåga. Han har aldrig haft någon. Skillnaden är bara att han tidigare kunnat få kompisar ändå. Det har gått automatiskt, via fotbollslag, lumpen, skolan, universitetet, jobbet eller andra intressen. Männens driver med sina fruar för att de fikar, skvallrar och umgås med sina väninnor. Själv har mannen förlorat allt umgänge utanför familjen och blir efter ett tag väldigt ensam."

11. Det måste vara något mellan två män – fotboll, fiskespö eller schackpjäser – för att de ska knyta an till varandra som vänner. Sedan kan man nog säga att manlig och kvinnlig vänskap liknar varandra mycket. Män talar om intima saker med varandra när de är två och två. Blir det tre eller flera tar grabbigheten och en viss jargong över. "Kvinnor är nog ofta bättre på att göra vänskap långvarig, men männens vänskap är stark när det gäller. Se på krigskamrater som upplevt svåra saker tillsammans och kanske räddat livet på varandra. Det finns starka djupa känslor av värme, kärlek och lojalitet medan de är tillsammans men uppföljande studier har visat att när kriget är slut skingras vänskapen. Aktiviteten är borta och då tynar vänskapen", säger Wessman.

12. Män tenderar att räkna upp fler personer i sin närhet som vänner än vad kvinnor gör, i olika undersökningar. Vilka kriterier som gäller för ordet vän är helt enkelt olika. "Kvinnor verkar vara mera selektiva när de ska ange vilka som är vänner, medan männen beskriver arbetskamrater, grannar och alla killarna i korplaget som just vänner", avslutar Jan Wessman.

Maria Carling i Svenska Dagbladet den 21 november 2007

Del I

(Totalt 30)

1. Ersätt de understrukna orden med andra som betyder samma sak.

(4+2 poäng)

Garv (stycke 2)
Bortåt (stycke 3)
Omhuldande (stycke 6)
Driver med (stycke 10)

Ersätt de följande understrukna uttrycken med andra som betyder samma sak:

"landar man mjukare" (stycke 6)
och
"när det gäller" (stycke 11)

2. Nämn fyra hinder för manlig vänskap

(4 poäng)

3. Hur påverkas pojkar av att tidigt spela lagsporter?

(5 poäng)

4. På vilket sätt har vår tids medvetenhet om homosexualitet påverkat mäns vänskapsförhållanden?

(5 poäng)

5. Varför känner sig den moderna familjefadern ensam?

(5 poäng)

6. Kommentera följande utdrag ur stycke 11: " Det måste vara något mellan två män"

(5 poäng)

Del II

(30 poäng)

Vänskapen är framtidens relation (stycke 6). Skriv en uppsats på 100 ord där du uttrycker dina tankar om detta citat.

Del III

(40 poäng)

Skriv en uppsats på ungefär 300 ord där du redogör för dina tankar om ett av de två ämnena nedan.

Hur står sig mediernas skildring av vänskap jämfört med verkligheten?

eller

”De flesta människor är ungefär så lyckliga som de bestämt sig för att vara.”
Abraham Lincoln [USA:s 16:e president, 1809-1865]